

Małopolski Konkurs Historyczny

dla uczniów szkół podstawowych województwa małopolskiego w roku szkolnym 2024/2025

Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na poszczególnych etapach konkursu i wykaz literatury obowiązującej uczestników oraz stanowiącej pomoc dla nauczyciela

I Temat konkursu:

„Zmierzch i upadek Rzeczypospolitej czyli okres od 1696 do 1797.”

II. Zakres wymaganej wiedzy i umiejętności uczestników.

W każdym etapie konkursu uczestnicy powinni wykazać się wiedzą i umiejętnościami zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej w zakresie historii (II etap edukacyjny, kl. IV–VIII), określonej rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356 z późn. zm.). Uczestnicy powinni także wykazać się wiedzą rozszerzoną, wykraczającą poza ww. podstawę, zgodną z dodatkową literaturą wskazaną w wykazie (część VI).

III. Cele konkursu:

- popularyzacja wiedzy historycznej wśród uczniów i zachęcanie ich do samodzielnego jej zdobywania;
- rozwijanie myślenia krytycznego i wyobraźni historycznej, umiejętności analizowania i posługiwania się informacjami zawartymi w literaturze przedmiotu oraz pochodzącymi bezpośrednio ze źródeł historycznych;
- doskonalenie umiejętności posługiwania się zdobytą wiedzą historyczną dla lepszego rozumienia problemów współczesnego świata;
- kształtowanie i pogłębianie postaw patriotycznych oraz szacunku dla polskiego dziedzictwa narodowego;
- kształtowanie szacunku do Państwa Polskiego, a także dla kultur innych narodów oraz

mniejszości narodowych i religijnych;

- kształtowanie tożsamości lokalnej poprzez zrozumienie znaczenia Krakowa i regionu Małopolski dla dziejów ogólnonarodowych;
- promowanie uczniów szczególnie zainteresowanych historią.

IV. Na wszystkich trzech etapach konkursu jego uczestnicy powinni wykazać się umiejętnościami:

- prawidłowego umiejscawiania wydarzeń w czasie i przestrzeni;
- rozumienia i właściwego posługiwania się pojęciami historycznymi;
- dostrzegania związków przyczynowo-skutkowych;
- pozyskiwania informacji z różnych źródeł historycznych, na ich podstawie prezentowania wniosków oraz dokonywania analizy i interpretacji zjawisk historycznych;
- posługiwania się mapami historycznymi;
- przedstawiania historii Polski na tle wydarzeń europejskich i światowych, ze szczególnym uwzględnieniem Europy Środkowo-Wschodniej.

V. Zakres wymaganej wiedzy i umiejętności uczestników w kolejnych etapach konkursu:

1. Etap szkolny:

Obowiązuje cały zakres wiedzy i umiejętności określony w podstawie programowej dla szkoły podstawowej w zakresie przedmiotu historia (klasy IV–VIII) obejmujący całą podstawę programową (Od starożytności do współczesności), ze szczególnym uwzględnieniem okresu od 1696 do 1797 roku.

2. Etap rejonowy:

Obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności wskazany do etapu szkolnego oraz dodatkowa wiedza pozyskana w oparciu o literaturę obowiązującą w etapie rejonowym.

3. Etap wojewódzki:

Obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności wskazany do etapu szkolnego i rejonowego oraz dodatkowa wiedza pozyskana w oparciu o literaturę obowiązującą w etapie wojewódzkim.

VI. Wykaz literatury obowiązującej uczestników oraz stanowiącej pomoc dla nauczyciela:

1. Etap szkolny:

- 1) Podręczniki do nauczania historii w szkołach podstawowych dopuszczone do użytku szkolnego przez Ministra Edukacji Narodowej;
- 2) „Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności. Liceum ogólnokształcące i technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony”, Wyd. Nowa Era.

2. Etap rejonowy:

- 1) Literatura wskazana do etapu szkolnego oraz
- 2) „Pieniądz i społeczeństwo na ziemiach polskich” – praca zbiorowa, części 9, 10, 11 i 12 dostępne na stronie (należy kliknąć w odpowiedni link do części 9, 10, 11 i 12 oraz wypełnić ankietę):

<https://www.mowiawieki.pl/index.php?page=page&id=69>

3) Materiały do zdalnej nauki historia on-line

<https://historia.org.pl/2020/03/20/materialy-do-zdalnej-nauki-historii-historia-on-line-lekcje-dla-szkoly-podstawowej-i-liceum/>.

Obowiązują następujące tematy z portalu:

- Pańszczyzna w Polsce. Czym była? Jakie obowiązki mieli chłopci w Rzeczpospolitej szlacheckiej?
- August II Mocny – akuszer upadku Polski
- Sejm niemy – próba reformy państwa
- Komisja Edukacji Narodowej – problemy i wyzwania edukacyjne
- Czy Konstytucja 3 maja była nielegalna? Okoliczności jej uchwalenia były dramatyczne
- Wojna w obronie Konstytucji 3 maja. Czyli jak Rosjanie przy pomocy targowiczán dokonali II rozbioru Polski
- Insurekcja kościuszkowska. Polskie powstanie przeciw Rosji i Prusom
- Obrona i rzeź Pragi (1794). Awanse i medale dla Rosjan za masakrę warszawskich cywilów
- Przyczyny upadku państwowości polskiej w XVIII wieku
- 26 największych miast przedrozbiorowej Polski

3. Etap wojewódzki:

1) Literatura wskazana do etapu szkolnego i rejonowego oraz

2) Paweł Klint, Zrozumieć przeszłość 2. Historia. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres rozszerzony, Nowa Era, Warszawa 2023, s. 320-460, czyli rozdziały V i VI.